



08:20 / 16.09.16

## INTERVJU - Slobodan Šnajder: Domovina je kao teška ljubavnica, ne voli da ju išta pitate o prošlosti

Početak mjeseca proglašen je dobitnikom Nagrade "Meša Selimović" na 16. Međunarodnim susretima „Cum grano salis“ za najbolje prozno djelo objavljeno u regiji.



### Najčitanije iz kategorije



08:20 / 16.09.16

INTERVJU - Slobodan Šnajder: Domovina je kao teška ljubavnica, ne voli da ju išta pitate o prošlosti



08:23 / 16.09.16

Direktor Javnog preduzeća "Iliđa" Adnan Cvijetić: Prioritet nam je zimska služba



### **Razgovarala: IMAN REDŽOVIĆ**

Hrvatski književnik Slobodan Šnajder početkom mjeseca proglašen je dobitnikom Nagrade "Meša Selimović" na 16. Međunarodnim književnim susretima „Cum grano salis“ u Tuzli, za najbolje prozno djelo objavljeno na području Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore i Srbije u 2015. godini.

Žiri je Šnajderu nagradu dodijelio za roman „Doba mjedi“, ratno-ljubavnu priču, čija radnja počinje u Njemačkoj u 18. stoljeću u vrijeme velike gladi i iseljavanja, a završava u Jugoslaviji 1945. godine protjerivanjem Nijemaca i etničkim čišćenjem.

Osim ove književne nagrade, roman „Doba mjedi“ proteklog je petka dobio još jedno priznanje. Riječ je o Nagradi „Mirko Kovač“ koju dodjeljuje Udruga „Mirko Kovač“. Dvije tako vrijedne nagrade u samo jednom mjesecu nisu slučajnost. Nema boljeg povoda za intervju sa autorom čije djelo je ujedinilo poslenike pisane riječi u regionu.

**FAKTOR: Dobitnik ste nagrade koja pokušava „sjediniti razjedinjene prostore“, a dobila je ime po književniku Mirku Kovaču, svestranom kosmopoliti, operiranom od nacionalnih podjela. Tematika romana „Doba mjedi“ upravo govori o sjedinjavanju razjedinjenog. Mislite**

### **li da je to doprinijelo osvajanju nagrade?**

**ŠNAJDER:** Vjerovatno. Kontekst nagrade koja nosi ime čovjeka, kako ste ga opisali, podudara se s mojom strategijom intelektualnog rada; kao što smo Kovač i ja bili suborci sve dok on, tako prerano i nepravedno, nije otišao preko onog uskog mosta nad provalijom u raj, u koji, kao ni ja, nije vjerovao. Andrić je pisao: "Sva je naša nada s druge strane." Mirko Kovač odabrao je Hrvatsku kao zemlju koja će ga azilirati; ja sam iz te zemlje otišao u svoju izbornu domovinu, to jest Njemačku. To mi je oduvijek bilo pomalo bizarno, ali taj pisac, Mirko Kovač, nikada se nije i nikome udvarao, pa ni državi u koju se sklonio; to ponajmanje. Uostalom, i ja sam otkrio da je moja izborna domovina teška ljubavnica, koja zna zanovijetati i ne voli da ju pitate o prošlim ljubavima.

### **FAKTOR: Priča o Veri, Georgu i njihovom sinu, ustvari je priča o Vama i Vašim roditeljima?**

**ŠNAJDER:** Da, Georga Kempfa, koji je u stvarnosti bio moj otac, donekle sam poznavao, ali i svoju majku, koja se u romanu zove Vera, doduše nju znatno bolje. Pa oni su možda i zagonetniji nego svi ostali ljudi spram kojih ste ravnodušni ili samo znatiželjni, tako da su u romanu napisane moje slutnje o tim dvjema osobama. Uostalom, potječem iz braka koji se, kao i dva od tri danas, rano raspao. Razgovori s mojim ocem u tzv. stvarnosti bili su razgovori dvojice intelektualaca, a ne oca i sina. U romanu priznajem da sam bio loš sin, kao što ni on nije bio neki osobito dobar otac. Ali, pustimo to. Pokušavam pisati literaturu.

### **FAKTOR: U romanu se spominje rijeka Bosut, koja je neobična po tome što ponekad poteče prema svom izvoru. Kakva je simbolika rijeke u romanu?**

**ŠNAJDER:** Da, Bosut je jedna od najčudnovatijih rijeka na kugli zemaljskoj. Naravno da je u romanu to ujedno metafora stalnog, makar periodičnog, povratka izvorima. Ja sam se, kao dijete, kupao u toj rijeci, koja je tada – jer to je bilo jako davno, dugo sam već na Zemlji – bila zelena i čista. Kempfove fantazme o toj rijeci su moje vlastite; kupao sam se s vidrama.

### **FAKTOR: Kakvu paralelu povlačite između dešavanja u Poljskoj 1945, koja se spominje u središnjem dijelu romana, i današnjeg vremena?**

**ŠNAJDER:** Dok se nisam počeo određenije baviti Poljskom, bio sam sklon vjerovati da je naša historija najgora na svijetu. Poljska u tome odnosi prvenstvo, kojega bi se, sigurno, rado odrekla. Osobito je tragična situacija, u godinama 1944. i '45. Zemaljske armije koja je slušala vladu u Londonu, kao naprimjer četnici, ali se - što je značajna razlika u odnosu na njih - uistinu herojski borila protiv Nijemaca; a na drugi je način onda bila tragična situacija autentičnih poljskih partizana – to je Narodna armija – za koju je odjednom ispalo da se tukla u korist sovjetske okupacije. Historija je prema Poljskoj bila jako surova. O tome imate dosta u romanu. Kempf je upao u proključali kotao, između rasapa Von Paulusove Šeste armije kod Staljingrada i pakla Kurska, gdje je Hitler definitivno izgubio inicijativu, a time i rat. U romanu se otkriva ko je dobio rat, a dobio ga je Staljinov tenk T34, za koji su vojno školovani njemački zapovjednici morali otkriti da nije bio ni izdaleka tako loš kao što

su ih uvjerali njihovi špijuni.

**FAKTOR: Nedavno je roman osvojio i Nagradu „Meša Selimović“. Koliko vam znače nagrade i priznanja?**

**ŠNAJDER:** I to je regionalna nagrada, za koju vrijedi ono što sam vam već odgovorio. Potpuno neovisno o podjelama na države, neumjesna je podjela po jezičkim varijantama jednog jedinog, ali POLICENTRIČNOG jezika koji svi žvačemo. Koristim izraz najvažnije hrvatske filologinje novijeg doba, Snježane Kordić, iz hrvatske akademske zajednice manje-više prognane. Vidi gore pod: domovina, teška ljubavnica!

**FAKTOR: S obzirom na to da su se Vaša djela prevodila i igrala i u inostranstvu, hoće li to biti slučaj i sa romanom „Doba mjedi“?**

**ŠNAJDER:** Da, bit će to taj sretni slučaj. Ne baš najmanji njemački izdavački koncern – Szolnay-Hanser-DTV – kupio je prava na deset godina za njemačko jezičko područje; to je otprilike sto i deset miliona ljudi. Za razliku od Hrvatske i Srbije što su podigle vrlo kabaste administrativne barijere koje praktički onemogućuje izvoz knjiga - ovo, dakako, nije slučajno - oni koji govore njemački mnogo su razumniji, pa takvih barijera nema. Nažalost, "Doba mjedi" u ovom trenutku nije moguće kupiti ni u Srbiji, ni u BiH, ni u Crnoj Gori i moj izdavač, „TIMpress“ iz Zagreba, muku muči da pronađe partnere koji bi mu omogućili da te barijere preskoči. Živi bili, pa vidjeli!

**(Faktor.ba/Foto: Le Monde.hr)**

Tagovi: [Slobodan Šnajder](#) [„Cum grano salis“](#) [Udruga „Mirko Kovač“](#) ["Doba mjedi"](#)